

Ponce in Vevnica

Krog po grebenih nad Belopeškimi jezeri

✍ Jana Remic 📷 Andrej Stritar

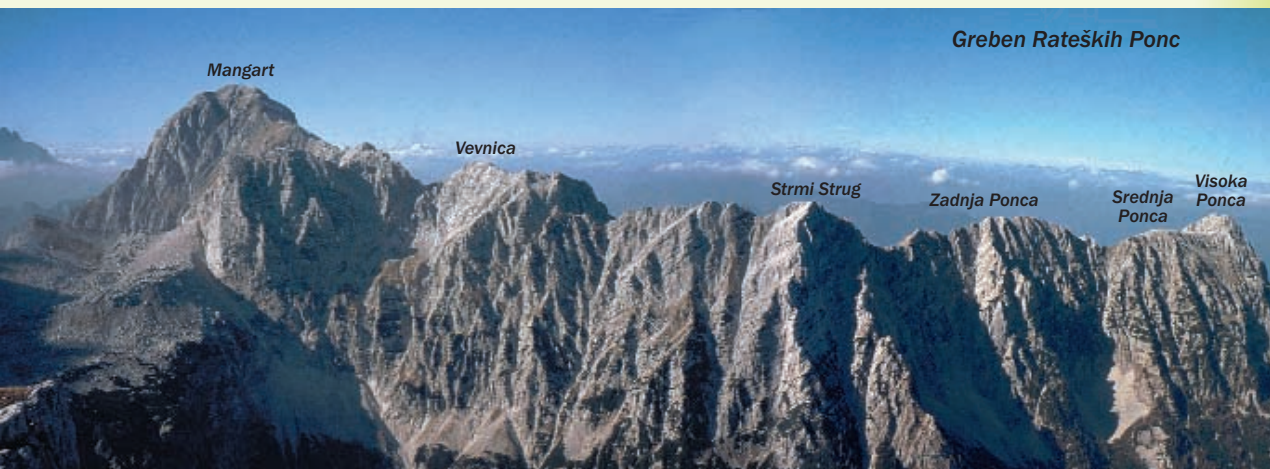
Na obe strani se je pod menoj spuščal svet globoko, globoko proti dolini. Kako mogočna je narava, strma skalnata pregrada vzdrži ogromno – dež, sneg, vročino sonca, vetrove in viharje. Opazovala sem svet ene in druge doline in občudovala tiho življenje narave ... seveda gore živijo. Naj jih obiščem kadar koli, vedno me pričakajo v novi preobleki, nekoliko drugačne; vode in plazovi razbrazdajo velikanska melišča, s pobočij včasih zdrсне v globino del skalovja, doline valovijo v zlatih jesenskih barvah, spet drugič se igrivo skrivajo med meglicami; tokrat me pozdravljajo živobarvni cvetovi gorskega cvetja ...

Meglice so se posušile

Zdi se mi, da je svet ob Belopeških jezerih drugačen, tako preprosto lepa se mi zdi dolinica med Mangartom in Poncami. Rateške Ponce. Zelo znano je ime te naše gore, pa vendar vrh nima veliko obiskovalcev. Zelela sem prehoditi pot, ki pripelje na vrh s severne strani. Pa še nekaj me je vabilo. Mogoče bi si lahko privoščila nekaj grebenskega prečenja, če bi dopuščal čas.

Od jezera sem se odpravila proti koči Luigi Zacchi. Opazila sem, da me dohitevajo trije kar zgovorni nemški planinci, še bolj sem pohitela

in tako je pot skozi hladni jutranji gozd prav hitro minila. Ob koči sem se ustavila in si ogledala smerokaze. Med gostimi jutranjimi meglicami sem zaslutila svetlobo toplega poletnega sonca. Stezica, ki sem ji sledila, je postajala vse strmejša. Megle so bile vedno redkejše in za hip so odkrile mogočno steno Mangarta. Dvigala sem se nad gozd in ruševje, sem ter tja za trenutek obstala in med belimi valujočimi zavesami skušala razbrati obrise skalovja. Stopala sem naprej po gruščnati stezi in misli so odplavale, kar prehitro je mineval čas; tako nisem takoj opazila, da je nebo že čisto modro, le še sem ter tja je puhtela iz doline lahna meglica. Takrat sem se ustavila in občudovala mogočno skalovje, okrašeno z zelenimi zaplatami in čudovitim cvetjem, prekrasne sivo bele pragove, čez katere so me vodile blede, skoraj zabrisane markacije. Kmalu sem se znašla pred čudovito, mogočno steno. Razveselila sem se, ko sem opazila, da prek te stene vodi zavarovana pot. Jeklenica je bila nekje natrgana in previdno sem obšla zahtevno mesto. Ta najlepši del poti je bil prehitro za mano, prav kmalu sem stala na vrhu Visoke Ponce. Sedela sem in malicala, opazovala sem vrenje bledih meglic ob robu grebena, opazovala sem čudovite vrhove Julijcev, ki so se sem ter tja prikazovali, in prelepi, mogočni bližnji vrh Mangarta. Škoda bi se bilo že vrniti, dan se je komaj začel. Odločila sem se, da odidem naprej po grebenu.

Na Zadnji Ponci, v ozadju Jalovec

Po ošiljenem grebenu med zelenima dolinama

Grebenska prečenja se mi zdijo najlepše poti v gorah. Prvi del poti, do Srednje Ponce, je bil zavarovan. Sledila sem stezici do Zadnje Ponce. Vrh je v prelepem grebenu zares komaj opazen. Pozneje se je stezica večkrat izgubila, vendar pa je vodila v glavnem po grebenu, ki je ponekod kot ošiljen ... Stene na eni strani strmo padajo globoko v dolino Tamarja, na drugi pa proti Belopeškim jezerom. Enkratno lepi, zeleni, tihi dolini sta to. Medtem ko je bil na severni strani zrak prijetno svež in slika doline že čista, pa se je iz doline Tamarja še vedno dvigovala bela megla, čutiti je bilo soparen, vlažen in topel zrak, kot bi se res kaj počasi mešalo in kuhalo v velikanskem kotlu. Pa je bilo vendar lepo, toplo poletno sonce je sušilo vlago v zraku in odkrivalo vedno več lepot doline. Tako sem se bližala naslednjemu vrhu – Strugu. Včasih so bila tod varovala, zdaj pa je v glavnem vse potrgano. Čas pač ne prizanaša ničemur. Potrgana varovala in zarjaveli ostanki jeklenic so mi bili le v orientacijo, kajti rdeče pike je že zbrisal čas. Vedno bolj previdna sem morala biti, pot je postajala bolj in bolj zahtevna. Predvsem sem morala paziti, ker se nisem smela niti najmanj zanesti na ostanke jeklenic. Sicer pa imam rada zahtevne poti in ta po samotnem

grebenu je bila prav prijetna. Edino, kar me je skrbelo, je bila napovedana možnost popoldanskih neviht. Zato se nisem ustavljala. Na ostrem, dolgem grebenu, ki z vseh strani kipi strmo proti nebu, se pač ne bi mogla nikamor umakniti. Na Strugu sem se ustavila le za minuto, da sem pila. In občudovala visoke, prečudovite vrhove. Stezica pa me je kmalu popeljala naprej, proti zahodu. Greben ni zelo razgiban, ne spušča in ne dviguje se kaj dosti; prečenje je bilo bolj zahtevno kot pa naporno. Prav prijetno je bilo hoditi visoko nad zelenimi dolinami.

Olajšanje ob novih jeklenicah

Potem sem se spustila nekoliko pod greben in z zanimanjem opazovala velikansko steno, pred katero sem se znašla. »Če bodo varovala tudi tu potrgana, res ne vem, če bom zmogla čez,« sem razmišljala. Da pa bi se vrnila, ta misel mi prav zares ni bila všeč. Tista verjetnost neviht pač še ni minila. Ne bi zmogla brez jeklenic, res ne. Pa so bile na novo napeljane v strmini sivih skal. Prav srečo sem imela. No, če bi pred turo prebrala vodnik (Tine Mihelič – Julijske Alpe), le kako bi se odločila? V njem namreč piše, da so prav v tej steni varovala najslabša. Piše pa tudi, da se steni lahko izognemo in naredimo »obvoz« po južni strani grebena. Ampak vodnik sem brala po opravljeni turi; takrat si bolj živo predstavljam, kateri delček poti opisuje avtor ... Torej, nove, varne jeklenice so me spremljale do grebena tik pod vrhom Vevnice. Čez nekaj minut sem obsedela na vrhu čudovite gore. Vevnica je bila nekoč zelo nedostopna, prištevajo jo med najteže dostopne vrhove v Julijcih. Vsi dostopi so namreč dolgi in zahtevni. Celo velikemu osvajačcu, pa tudi prvopristopniku Kugyju je vzpon na to goro uspel šele po nekaj poskusih. Danes so nam mnogi vrhovi lažje dostopni, poti so vzdrževane in zavarovane, pa vendar je prav, da gore, te čudovite, mogočne velikane, spoštujemo. Kako malo je treba, da se otresejo nas ljudi. Nevihta, plaz, veter, kamen ... Kako majhen si, človek. Pa vse lepote, ki jih hranijo v svojih kotičkih. Prav gore mi dajejo največ upanja, veselja, nekako razumejo mojo žalost ... pomagajo mi živeti in mi lepšajo dneve.

Tisto nedeljo sem bila edina obiskovalka na vrhu Vevnice. Med oblaki, ki jih je bilo vedno več, se je še vedno lesketalo modro nebo; nekje med plastmi svežega zraka, med valovi rahlega vetriča se je na široko razpetih krilih pripeljala k meni črna, rumenokljuna kavka. Ustavila se je na skali kak meter od mene, zagotovo je bila moja stara znanka. Pozdravili sva se, spregovorili besedico, dve, potem je odjadrala naprej. Sledila sem ji z očmi, ko jo je nevidna sila ponesla nad greben proti Mangartu. Lahkotno je premagovala daljave in skoraj sem ji zavidala, ko se je v modrini neba igrivo sprehajala med čudovitimi skalnimi vrhovi. Zaželela sem si, da bi me ponesla s seboj. Tako čudovito veliko imava, obe. Svobodo neskončnih poti, tišino modrega neba, skrivnosti sivega skalovja, rahel, ravno pravšnji veter, toploto sončnih žarkov, lepoto poletnega cvetja in zelenih trav ...

Neverjetna globina, nato umiritev

Greben se zahodno od Vevnice kmalu razcepi na severozahod, proti Mangartu, in na jugozahod – proti Jalovcu. Jaz pa sem se spustila proti severu, proti mogočni severni steni, prek katere je speljana zavarovana pot Via della Vita. Resnično lepo je v sivem skalovju; prepustila sem se zahtevnosti poti, se spuščala ob jeklenicah po strmih in navpičnih stenah. Slika globine pod menoj je bila neverjetna, ustavila sem se in občudovala velikansko, prelepo arhitekturno sten, skalovja in grušča okoli sebe.

Spustila sem se po melišču proti Stari planini in naprej proti jezeroma. Čudovita tura se je počasi končala. Končal se je še en dan, ko sem bila lahko v svetu, ki ga imam tako zelo rada. Sezula sem si čevlje, se bosa sprehodila k jezeru in še enkrat pozdravila mogočne stene, vrhove in zelene doline. Do naslednjic. ●

Greben Rateških Ponc in Vevnica ✍ Andrej Stritar

Greben med dolino Planice v Sloveniji in dolino Belopeških jezer v Italiji zlahka razglasimo za najveličastnejši visokogorski greben Julijcev. V njem so vabljivi, težko dostopni vrhovi, ki so sicer po grebenu povezani s slabo označeno potjo, vendar obisk nikakor ni lahek in je primeren le za izkušene gornike.

Visoka Ponca, 2274 m

Najvišja izmed treh Ponc in najbolj pomaknjena na sever. Sprva gremo od kočice Luigija Zaccija po strmi poti v vedno bolj razbito grapo. Više stopimo v zavarovano steno na levi in plezamo po njej do vrha. Zelo zahtevno, 3 ure od kočice, 4 ure iz doline.

S sosednjo Srednjo Ponco je povezana z izpostavljeno markirano potjo po grebenu, 45 min.

Srednja Ponca, 2230 m

Najlažje dostopna Ponca. Nanjo vodi edina markirana pot na greben iz Tamarja. Od doma proti Jalovcu, kmalu pa na prvem razcepu na desno in strmo navzgor do vrha. Zahtevno, 3–4 ure.

Od kočice Luigija Zaccija gremo po isti poti kot na Visoko Ponco, v zgornjem delu pa na desno po strmih travah in skalovju na vrh. Zahtevno, slabo markirano, 3 ure od kočice, 4 ure iz doline.

Vevnica, 2340 m

Nanjo sicer vodijo markacije, vendar je vzpon silno zahteven ali pa zapleten.

Malo je znano, da je najlažje dostopna iz doline Koritnice. Iz Loga pod Mangartom sledimo markirani poti proti Mangartu visoko v strmine pod vrhom Koritniškega Malega Mangarta. Tam na razcepu zavijemo na desno in nadaljujemo pot do bivaka Tarvisio na Robu nad Zagačami. Le nekaj zavarovanih mest, 5–6 ur. Od bivaka je še slaba ura do vrha (pot je v prvem delu zavarovana).

Najzahtevnejši je vzpon po poti Via della Vita iz doline Belopeških jezer. To je ena najtežjih zavarovanih plezalnih poti v Julijcih, zato se je seveda lotimo le z ustreznim znanjem in opremo. Od kočice Luigija Zaccija do vstopa potrebujemo dve uri, sledita še dve uri plezanja ob